

Advies 2022/15

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Programmawet

Samenvatting	2
1 Bijdrageregeling primostarters voor zelfstandigen die hun activiteit hervatten na een arbeidsongeschiktheid	4
1.1 Gunstige bijdrageregeling voor primostarters.....	4
1.2 Voorstel.....	5
1.3 Begrotingsramingen.....	5
2 Wijzigingen aan de vennootschapsbijdrage	5
2.1 De vennootschapsbijdrage.....	5
2.2 Voorstellen.....	6
2.3 Begrotingsramingen.....	7
3 Hervorming van het overbruggingsrecht.....	7
3.1 Context.....	7
3.2 Voorstel tot hervorming van het klassiek overbruggingsrecht.....	7
3.3 Invoering van een crisis kader	13
3.4 Begrotingsramingen.....	14
4 Advies van het Comité	14
4.1 Bijdrageregeling primostarters voor zelfstandigen die hun activiteit hervatten na een arbeidsongeschiktheid	14
4.2 Wijzigingen vennootschapsbijdrage	15
4.3 Hervorming overbruggingsrecht.....	16

Samenvatting

Tijdens het begrotingsconclaf van oktober 2022 werden verschillende maatregelen beslist die betrekking hebben op het sociaal statuut van de zelfstandigen, waaronder:

- de toepassing van de bijdrageregeling voor primostarters op zelfstandigen die na een periode van arbeidsongeschiktheid een zelfstandige activiteit in hoofdberoep hervatten;
- het opnemen van de basisbedragen en een automatisch indexatiemechanisme in de wettelijke basis vennootschapsbijdrage en een wijziging van de uiterste betaaldatum van 30 juni naar 31 december van het bijdragejaar;
- een hervorming van het overbruggingsrecht die volgende elementen inhoudt : i) een vereenvoudiging van het toepassingsgebied, ii) een harmonisatie en een aanpassing van de algemene toekenningsvoorwaarden, iii) de invoering van de mogelijkheid tot cumulatie met een beroepsinkomen en met een vervangingsinkomen, iv) wijzigingen in de geboden bescherming, voornamelijk wat de maximale toekenningsduur betreft en v) de invoering van een kader voor de toekenning van het overbruggingsrecht in geval van crisis.

Het ABC brengt een positief advies uit over de ontwerp teksten die uitvoering moeten geven aan deze maatregelen.

Wat betreft de ondersteuning van zelfstandigen die een zelfstandige activiteit in hoofdberoep hernemen na een periode van arbeidsongeschiktheid, merkt het Comité op dat de maatregel beantwoordt aan een eerdere vraag van het Comité in die zin en bovendien past in een ruimere vraag van het ABC om een meer aangepast beleidskader te voorzien voor de socioprofessionele re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen. Het Comité acht het ook aangewezen om het effect van de maatregel te monitoren en na verloop van tijd te evalueren. Het is van oordeel dat hierin een rol is weggelegd voor het ABC in samenwerking met de andere bevoegde actoren en dat dit het best gebeurt als onderdeel van een ruimere evaluatie van het terug-naar-werk beleid voor (langdurig) arbeidsongeschikte zelfstandigen.

Wat betref de aanpassingen aan de wettelijke basis van de vennootschapsbijdrage geeft het Comité aan dat deze toelaten een duidelijk en stabiel kader te creëren voor de jaarlijkse betaling en inning van de vennootschapsbijdragen. Het Comité benadrukt ook het belang van een snelle publicatie van het uitvoeringsbesluit voor de vennootschapsbijdrage voor het jaar 2022. Verder meent het Comité dat de invoering van een automatische indexering een redelijke maatregel is maar herinnert het aan zijn standpunt uit 2019 dat het optrekken van de vennootschapsbijdrage niet aan de orde is.

Tot slot stelt het ABC met grote tevredenheid vast dat de ontwerp tekst in grote mate uitvoering geeft aan de hervormingsvoorstellen die het eerder dit jaar formuleerde. Het Comité vraagt evenwel aandacht voor volgende elementen:

- Voor de sociaalverzekeringsfondsen is een (volledige) implementatie vanaf 1 januari 2023 niet evident, gelet op de omvang van de voorgestelde hervorming en het feit dat het voorstel nog een politiek en logistiek traject moet doorlopen.
- Het ABC vraagt om kennis te kunnen nemen van het uitvoeringsbesluit dat verdere invulling zal geven aan de modaliteiten van het vernieuwde overbruggingsrecht.

- Het ABC merkt op dat, in tegenstelling tot zijn eerdere aanbeveling, dezelfde cumulatierегeling zal gelden of het nu een activiteit als zelfstandige dan wel als werknemer betreft. Hoewel het Comité begrijpt dat deze keuze werd ingegeven door overwegingen inzake de eenvoud van het systeem, herinnert het eraan dat er fundamentele verschillen zijn tussen beide vormen van activiteit.
- Het Comité is van oordeel dat het billijker is om een beroepstermijn van 6 i.p.v. 3 maanden te voorzien in geval van een beslissing tot weigering tot toekenning van het overbruggingsrecht door het sociaalverzekeringsfonds. De zelfstandige moet immers voldoende tijd krijgen om kennis te nemen van de weigeringsbeslissing en zich verder te informeren over zijn dossier en op zoek te gaan naar mogelijke oplossingen. Bovendien verdient het de aanbeveling om een minnelijke oplossing alle kansen te geven.
- Met betrekking tot het crisiskader vraagt het ABC dat het geconsulteerd zou worden wanneer een verlenging ervan overwogen wordt en is het van oordeel dat verlengingen van 3 maanden te kort zijn.
- Het ABC engageert zich ertoe om het hervormde overbruggingsrecht te evalueren binnen een periode van 5 jaar.

Tijdens het begrotingsconclaf van oktober 2022 werden verschillende maatregelen beslist die betrekking hebben op het sociaal statuut van de zelfstandigen, waaronder :

- de toepassing van de bijdrageregeling voor primostarters op zelfstandigen die na een periode van arbeidsongeschiktheid een zelfstandige activiteit in hoofdberoep hervatten;
- structurele en technische aanpassingen in de wettelijke basis van de vennootschapsbijdrage;
- een hervorming van het overbruggingsrecht.

De ontwerp teksten die uitvoering moeten geven aan deze maatregelen worden voor advies aan het Comité voorgelegd.

1 Bijdrageregeling primostarters voor zelfstandigen die hun activiteit hervatten na een arbeidsongeschiktheid

1.1 Gunstige bijdrageregeling voor primostarters

Voor primostarters, d.w.z. zelfstandigen in hoofdberoep die tijdens de twintig kwartalen voor aanvang of herneming van hun zelfstandige activiteit op geen enkel ogenblik waren aangesloten als een zelfstandige in hoofdberoep of een zelfstandige in hoofdberoep die was gelijkgesteld met een zelfstandige in bijberoep¹, geldt een gunstige bijdrageregeling

Gedurende de eerste vier kwartalen² is de minimale sociale bijdrage³ van deze primostarter lager dan die van de andere zelfstandigen in hoofdberoep. Ze bedraagt 387,95 EUR⁴, tegenover 751,25 EUR⁵ voor de andere zelfstandigen in hoofdberoep. Daardoor betaalt de primostarter voor die eerste vier kwartalen minder sociale bijdragen als zijn inkomsten beperkt zijn⁶.

De primostarter die bijdragen betaalt op basis van de verminderde bijdrage, bouwt dezelfde sociale rechten op als de zelfstandige die bijdragen betaalt op de klassieke minimale bijdragedrempel voor een zelfstandige in hoofdberoep.

---

¹ De zelfstandigen in bijberoep en de studenten-zelfstandigen, die de overgang maken naar een zelfstandige activiteit in hoofdberoep kunnen dus de maatregel genieten.

² Acht kwartalen als het kunstenaars betreft met een zelfstandigheidsverklaring (afgeleverd door de Commissie Kunstenaars) of een kunstwerkattest (afgeleverd door de Kunstwerkcommissie).

³ De voorlopige bijdrage bij begin van bezigheid daarentegen is gelijk aan de minimumbijdrage voor andere zelfstandigen in hoofdberoep. Indien de primostarter reeds bij de voorlopige bijdragebetaling een lagere bijdrage wenst te betalen, dient hij een gemotiveerde aanvraag in te dienen bij zijn sociaalverzekeringsfonds (art. 11,§3, alinea 6 van het KB nr. 38). De verminderde minimumbijdrage wordt daarentegen automatisch toegepast, in voorkomend geval op het ogenblik van de berekening van de definitieve bijdragen.

⁴ Op 1 januari 2022. Dit stemt overeen met een inkomen van 7.569,70 EUR.

⁵ Op 1 januari 2022. Dit stemt overeen met een inkomen van 14.658,44 EUR.

⁶ Zodra de drempel waarop de minimumbijdrage hoofdberoep bereikt wordt, betaalt de primostarter dezelfde bijdragen als de andere zelfstandigen in hoofdberoep.

1.2 Voorstel

De ontwerp tekst die voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, voorziet een uitbreiding van de gunstige bijdrageregeling voor primostarters⁷ tot de zelfstandigen die een zelfstandige activiteit in hoofdberoep hervatten na een periode van arbeidsongeschiktheid of invaliditeit waarvoor ze voor minstens twee opeenvolgende kwartalen een gelijkstelling wegens ziekte hebben genoten. Het zal zowel kunnen gaan over een volledige hervatting van de activiteit in hoofdberoep na een tijdvak van arbeidsongeschiktheid als over een hervatting van de activiteit in hoofdberoep tijdens een tijdvak van arbeidsongeschiktheid of invaliditeit na de toelating van de adviserend arts, en dus in combinatie met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Het doel van de maatregel is om de terugkeer naar het werk te vergemakkelijken en aan te moedigen.

De maatregel moet in werking moeten treden vanaf 1 januari 2023. Bij wijze van overgangsregeling zal de maatregel eveneens van toepassing zijn op de zelfstandigen die in de loop van 2022 hun zelfstandige activiteit hebben hervat, na een periode van gelijkstelling wegens ziekte en die zich op 1 januari 2023 nog in de eerste vier kwartalen van werkhervatting bevinden. Zij genieten de gunstige bijdrageregeling gedurende de resterende kwartalen, gelegen in 2023.

1.3 Begrotingsramingen

In de begrotingsnotificaties 2023-2024 werd de jaarlijkse kostprijs van deze maatregel geraamd op 6.200.000 EUR voor 2023 en 2024.

2 Wijzigingen aan de vennootschapsbijdrage

2.1 De vennootschapsbijdrage

Sinds 1993⁸ zijn vennootschappen jaarlijks een forfaitaire bijdrage verschuldigd ten voordele van het sociaal statuut van de zelfstandigen. De hoogte van deze bijdrage hangt af van de omvang van de vennootschap. Als het balanstotaal van het voorlaatste boekjaar van de vennootschap een bepaalde drempel overschrijdt, is de vennootschap een verhoogde bijdrage verschuldigd. Jaarlijks worden zowel beide bijdragebedragen als de drempel waarboven de vennootschap de verhoogde bijdrage verschuldigd is, vastgesteld bij koninklijk besluit.

De vennootschapsbijdrage moet uiterlijk op 30 juni van elk bijdragejaar zijn vereffend⁹. In 2020 en 2021 werd deze vervalddag echter uitgesteld tot 31 december als gevolg van de coronacrisis¹⁰.

---

⁷ Enkel de bijdrageregeling, niet de voorwaarden om als primostarter te worden beschouwd.

⁸ Wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

⁹ Of uiterlijk de laatste dag van de derde maand volgend op de maand waarin de vennootschap werd opgericht of aan de belasting der niet-inwoners werd onderworpen.

¹⁰ Zie ook advies van het ABC 2020/02 'De vennootschapsbijdrage: uitstel van betaling' van 15 april 2020 en 2021/04 'De vennootschapsbijdrage: uitstel van betaling' van 25 februari 2021.

2.2 Voorstellen

In de eerste plaats brengt de ontwerptekst die voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, twee structurele wijzigingen aan in de wettelijke basis van vennootschapsbijdrage.

Ten eerste worden de nominale bedragen van de gewone en verhoogde bijdrage, alsook het bedrag van het balanstotaal¹¹ waarboven de vennootschap de verhoogde bijdrage verschuldigd is in de wet ingeschreven. Daarbij wordt uitgegaan van de bedragen die voor het jaar 2022 bij koninklijk besluit zijn vastgesteld¹² en worden deze gekoppeld aan het indexcijfer van november 2021¹³. De ontwerptekst voorziet terzelfdertijd in een automatische koppeling van deze bedragen aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand november van het jaar dat aan het bijdragejaar voorafgaat. Dit indexeringsmechanisme zou van toepassing zijn vanaf 2023. Dit zal toelaten om deze bedragen niet langer jaarlijks bij koninklijk besluit te moeten vaststellen. Hierbij dient opgemerkt dat enkel het bedrag van het balanstotaal dat het type verschuldigde bijdrage bepaalde, tot nu toe jaarlijks werd geïndexeerd.

Ten tweede wordt de vervaldag voor de betaling van de vennootschapsbijdrage aangepast. Vanaf 2023 zal deze bijdrage op 31 december van het bijdragejaar vereffend moeten zijn¹⁴. Dankzij dit uitstel van de vervaldag zal het balanstotaal voor een groter aantal vennootschappen gekend zijn op het ogenblik van de inning en zal dus rechtstreeks het correcte bijdragebedrag kunnen worden gevorderd.

Daarnaast brengt de ontwerptekst ook een aantal technische wijzigingen aan om de tekst aan te passen aan recente ontwikkelingen: hervormingen van het ondernemingsrecht en van het wetboek van vennootschappen en verenigingen, toepassing van de administratieve vereenvoudiging en ontwikkelingen in de rechtspraak. Zo wordt:

- de verouderde benaming "administratie der directe belastingen" vervangen door "algemene administratie van de Fiscaliteit van de FOD Financiën";
- de verouderde formulering "ingeschreven zijn als handelsonderneming in de Kruispuntbank van Ondernemingen en opgericht zijn na 1 januari 1991" vervangen door "die ingeschreven zijn als inschrijvingsplichtige onderneming in de Kruispuntbank van Ondernemingen";
- de voorwaarde om de vrijstelling van de bijdrage te kunnen genieten voor jonge vennootschappen¹⁵ met betrekking tot de aansluitingsduur van de zaakvoerders/meerderheid werkende vennoten van de vennootschap voortaan uitgedrukt in de meer nauwkeurige termen "kalenderkwartalen" en niet meer in "jaren".

---

¹¹ Er wordt rekening gehouden met de situatie op 1 januari van het bijdragejaar.

¹² Namelijk een gewone bijdrage van 347,50 EUR, een verhoogde bijdrage van 868,00 EUR en een balanstotaal van 746.410,17 EUR.

¹³ Namelijk 162,66 basis 1996=100.

¹⁴ Of, uiterlijk de laatste dag van de derde maand volgend op de maand waarin de vennootschap werd opgericht of aan de belasting der niet-inwoners werd onderworpen, voor zover die laatste dag 31 december van het bijdragejaar niet voorafgaat.

¹⁵ Voor bepaalde personenvennootschappen bestaat een mogelijkheid tot vrijstelling van de bijdrageplicht gedurende de eerste drie jaren na hun oprichting. Om deze vrijstelling te genieten mogen de zaakvoerders/meerderheid werkende vennoten in de tien jaar voorafgaand aan de oprichting van de vennootschap niet meer dan drie jaar onderworpen zijn geweest als zelfstandige.

- de term "ter post aangetekende brief" vervangen door "aangetekende zending of via elk ander middel dat een vaste datum en een verzekerde ontvangst waarborgt van de zending".

2.3 Begrotingsramingen

In de begrotingsnotificaties 2023-2024 werd de jaarlijkse winst van deze maatregel geraamd op 24.000.000 EUR voor 2023 en 39.000.000 EUR voor 2024.

3 Hervorming van het overbruggingsrecht

3.1 Context

Het overbruggingsrecht¹⁶ biedt in een aantal specifieke situaties sociale bescherming aan zelfstandigen die hun beroepsactiviteit (noodgedwongen) stopzetten of onderbreken. De geboden bescherming omvat een maandelijkse financiële uitkering en het behoud van bepaalde sociale rechten gedurende een bepaalde periode. De laatste decennia werden regelmatig inspanningen geleverd om dit sociaal vangnet te verbeteren, door een uitbreiding van zowel het toepassingsgebied als de geboden bescherming¹⁷.

Het wetsontwerp dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, beoogt het overbruggingsrecht te hervormen met het oog op een verdere verbetering van die bescherming. Daarnaast voert het een structureel kader in om snel een aangepast overbruggingsrecht te kunnen activeren bij grote crisissen.

Met het oog op het overzicht en de leesbaarheid van het wettelijk kader heft het wetsontwerp de wet van 22 december 2016¹⁸ in haar geheel op en vervangt ze.

3.2 Voorstel tot hervorming van het klassiek overbruggingsrecht

Het wetsontwerp brengt vooreerst talrijke wijzigingen aan in het klassiek overbruggingsrecht, m.n.:

- een vereenvoudiging van het toepassingsgebied;
- een harmonisatie en een aanpassing van de algemene toekenningsvoorwaarden;
- de invoering van cumulatiemogelijkheden met een beroepsactiviteit en met een vervangingsinkomen;

---

¹⁶ In 2015 heeft het overbruggingsrecht de sociale verzekering in geval van faillissement, die in 1997 in werking was getreden, vervangen. Die naamsverandering werd gevolgd door een grondige herwerking van het reglementaire kader in 2016, om een meer coherente wettelijke verankering aan het systeem te geven. Voor meer details over de historiek van het overbruggingsrecht, zie verslag van het ABC 2022/01 'Evaluatie van het klassiek overbruggingsrecht' van 17 maart 2022.

¹⁷ Zo werd de toekenningsduur in 2001 opgetrokken van 2 tot 6 maanden en in 2007 tot 12 maanden en werd het toepassingsgebied, dat oorspronkelijk uitsluitend de gefailleerde zelfstandigen omvatte, in 1999 uitgebreid tot de zelfstandigen die een collectieve schuldenregeling hebben bekomen, in 2012 tot de zelfstandigen die (tijdelijk) hun activiteit moeten onderbreken door omstandigheden onafhankelijk van hun wil en in 2016 tot de zelfstandigen in economische moeilijkheden.

¹⁸ Alsook haar uitvoeringsbesluit (koninklijk besluit van 8 januari 2017 tot uitvoering van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen).

- wijzigingen in de geboden bescherming, voornamelijk wat de maximale toekenningsduur betreft.

3.2.1 Vereenvoudiging van het toepassingsgebied

Het overbruggingsrecht berust op dit ogenblik op 4 pijlers¹⁹, die elk bedoeld zijn voor een andere vorm van onderbreking of stopzetting van de activiteit, nl.:

- *pijler 1* voor stopzettingen als gevolg van een faillissement;
- *pijler 2* voor stopzettingen in het kader van een collectieve schuldenregeling;
- *pijler 3* voor gedwongen onderbrekingen of stopzettingen door omstandigheden onafhankelijk van de wil²⁰;
- *pijler 4* voor (officiële) stopzettingen als gevolg van economische moeilijkheden²¹.

Het wetsontwerp stelt voor om dit pijlersysteem te verlaten en het overbruggingsrecht toe te kennen in geval van:

- onderbreking of stopzetting door omstandigheden onafhankelijk van de wil (situaties die momenteel gevat worden door de pijlers 1 tot 3);
- stopzetting als gevolg van economische moeilijkheden (situaties die momenteel gevat worden door de pijler 4).

Deze bepalingen zullen verder moeten worden uitgewerkt in een koninklijk uitvoeringsbesluit.

3.2.2 Aanpassing van de algemene toekenningsvoorwaarden

Op dit ogenblik moet een zelfstandige die het overbruggingsrecht wenst te genieten, aan de volgende cumulatieve voorwaarden voldoen:

1. verzekeringsplichtig zijn geweest zijn als zelfstandige in hoofdberoep, helper of meewerkende echtgenoot in maxistatuut in het kwartaal van de (gedwongen) onderbreking of stopzetting en in de drie kwartalen daaraan voorafgaand²²;
2. gedurende dezelfde periode bijdragen als een zelfstandige in hoofdberoep verschuldigd zijn geweest^{23,24};

---

¹⁹ Voor meer details over de inhoud van elke pijler, zie verslag van het ABC 2022/01 'Evaluatie van het klassiek overbruggingsrecht' van 17 maart 2022.

²⁰ Concreet gaat het om onderbrekingen of stopzettingen als gevolg van een natuurramp, brand, beschadiging, allergie of een beslissing van een derde economische actor of een gebeurtenis die economische impact heeft.

²¹ Concreet is er sprake van economische moeilijkheden wanneer de zelfstandige op het ogenblik van de stopzetting een leefloon geniet of in de 12 maanden voorafgaand aan de maand van de stopzetting een beslissing tot volledige of gedeeltelijke vrijstelling van bijdragebetaling bekomen heeft van het RSVZ of over een inkomen beschikt dat de minimale bijdragedrempel niet overschrijdt zowel tijdens het jaar van stopzetting als in het daaraan voorafgaande jaar.

²² Periodes van gelijkstelling of van voortgezette verzekering komen niet in aanmerking.

²³ Periodes van vrijstelling komen dus in aanmerking.

²⁴ Met inbegrip van helpers en meewerkende echtgenoten in het maxistatuut. Zelfstandigen actief in bijberoep of na de wettelijke pensioenleeftijd komen niet in aanmerking, ook niet als zij minstens de minimumbijdrage hoofdberoep betalen.

3. effectief bijdragen hebben betaald voor minstens 4 van de 16 kwartalen die voorafgaan aan de eerste dag van het kwartaal dat volgt op dat van de onderbreking of stopzetting²⁵;
4. zijn hoofdverblijfplaats in België hebben;
5. geen enkele beroepsactiviteit uitoefenen²⁶;
6. geen rechten kunnen doen gelden op een vervangingsinkomen²⁷.

Het wetsontwerp brengt twee wijzigingen aan in deze voorwaarden:

- de voor het pensioen gelijkgestelde kwartalen zullen voortaan eveneens in aanmerking worden genomen om de voorwaarde te vervullen betreffende de effectieve betaling van de sociale bijdragen (cf. supra voorwaarde 3);
- het complete cumulatieverbod (cf. supra voorwaarden 5 en 6) wordt afgeschaft en vervangen door cumulatiemodaliteiten (zie punt 3.2.3 en 3.2.4).

3.2.3 Invoering van een mogelijkheid om te cumuleren met een beroepsactiviteit

Om de re-integratie op de arbeidsmarkt te faciliteren en het tweedekansondernemerschap te stimuleren voert het wetsontwerp een mogelijkheid in om gedurende een periode van maximaal 3 maanden de uitkering overbruggingsrecht te cumuleren met een beroepsactiviteit. Deze maanden zullen²⁸ in mindering worden gebracht van de maximale toekenningsduur per feit en over de loopbaan (zie punt 3.3.5).

De cumulatie zal afhankelijk worden gemaakt van een voorafgaandelijke periode van stopzetting of onderbreking. De begunstigde zal het overbruggingsrecht kunnen cumuleren met een beroepsactiviteit gedurende :

- 1 maand, als hij gedurende een kalendermaand recht heeft gehad op een volledig maandelijks bedrag²⁹;
- 2 maanden, als hij gedurende 2 kalendermaanden recht heeft gehad op een volledig maandelijks bedrag;
- 3 maanden, als hij gedurende 3 kalendermaanden recht heeft gehad op een volledig maandelijks bedrag.

---

²⁵ Vrijgestelde of gelijkgestelde kwartalen komen niet in aanmerking om aan deze voorwaarde te voldoen.

²⁶ De financiële uitkering wordt dus opgeschort gedurende de hele maand waarin een beroepsactiviteit wordt uitgeoefend, onafhankelijk van de duur en de vergoeding ervan.

²⁷ Alleen al het feit dat er een potentieel recht op een vervangingsinkomen bestaat, kan de toekenning van het overbruggingsrecht in de weg staan. Het speelt geen rol of dit inkomen al dan niet effectief door de aanvrager is ontvangen. Hierbij dient opgemerkt dat het gaat om vervangingsinkomens in het kader van de sociale zekerheid. Aangezien het leefloon een bijstandsuitkering is, vormt het genot ervan geen beletsel voor de toegang tot het overbruggingsrecht.

²⁸ Ongeacht het ontvangen bedrag.

²⁹ Indien de zelfstandige een beroepsactiviteit hervat alvorens hij minstens gedurende één volledige kalendermaand het volledige maandelijks bedrag heeft genoten, zal de financiële uitkering worden opgeschort gedurende de periode van 7 opeenvolgende kalenderdagen indien er een beroepsactiviteit wordt uitgeoefend in die periode.

In geval van cumulatie zal het bedrag van de uitkering progressief worden verminderd: 75 % van het bedrag in de eerste maand, 50 % in de tweede maand en 25 % in de derde maand.

3.2.4 Invoering van een cumulatieplafond met een vervangingsinkomen

Het wetsontwerp voorziet de mogelijkheid tot een cumulatie van het overbruggingsrecht met een ander vervangingsinkomen, mits een plafond wordt nageleefd. Zo zal de som van de toepasselijke uitkering overbruggingsrecht³⁰ en van de andere vervangingsinkomens niet het bedrag van de toepasselijke uitkering overbruggingsrecht mogen overschrijden. In geval van overschrijding zal het bedrag van de uitkering overbruggingsrecht verminderd worden ten belope van het bedrag van de overschrijding.

3.2.5 Wijzigingen van de bescherming

Het wetsontwerp past de bescherming die in het overbruggingsrecht wordt geboden, aan op twee vlakken :

- het bedrag van de financiële uitkering en de begindatum van de toekenning ervan en
- de maximale toekenningsduur tijdens de loopbaan en per feit.

De financiële uitkering en van het begin van de toekenning ervan

Het overbruggingsrecht blijft samengesteld uit:

- een behoud van de rechten inzake de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen³¹, en
- een financiële uitkering.

Deze financiële uitkering zal voortaan uitgekeerd worden zodra het feit zich voordoet, op voorwaarde dat de onderbreking van de beroepsactiviteit minstens 7 opeenvolgende kalenderdagen duurt³². Bijgevolg wordt de introductie van een systeem van wekelijkse uitkeringen voorzien voor de periode gaande van het feit dat tot de toekenning van het overbruggingsrecht leidt en de laatste dag van de volgende kalendermaand³³. Tijdens die periode zal de begunstigde aanspraak kunnen maken op 25 % van het maandelijks bedrag per periode van zeven opeenvolgende kalenderdagen tijdens welke geen enkele beroepsactiviteit wordt uitgeoefend.

Het maandelijks bedrag van de uitkering³⁴ wordt als volgt vastgelegd:

- 1.454,81 EUR voor de zelfstandige zonder gezinslast³⁵;

---

³⁰ Dus eventueel verminderd wegens de hervatting van een beroepsactiviteit.

³¹ Vanaf de eerste dag van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin het feit zich voordoet, zoals reeds in de huidige wetgeving is voorzien.

³² Op dit ogenblik wordt de financiële uitkering toegekend vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de maand van onderbreking of stopzetting.

³³ Dit systeem van weekuitkeringen bestaat vandaag in de 3de pijler.

³⁴ Gekoppeld aan de spilindex 147,31 (basis 1996 = 100).

³⁵ De regels inzake gezinslast blijven ongewijzigd. De notie gezinslast zal nog steeds verwijzen naar het hebben van personen ten laste in de zin van artikel 123 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de

- 1.817,94 EUR voor de zelfstandige met gezinslast³⁶.

De bedragen worden gekoppeld aan de evolutie van de spilindex.

Maximale toekenningsduur

➤ Per feit

Per feit waarvoor de zelfstandige een beroep doet op het systeem is de toekenningsduur op dit ogenblik beperkt tot 12 maanden voor de uitkering en 4 kwartalen voor het behoud van rechten. Een uitzondering hierop echter vormt de 4e pijler: hier is de duur van de toekenning afhankelijk van het aantal voorafgaandelijke kwartalen waarvoor de zelfstandige pensioenrechten heeft opgebouwd.

Tabel 1. Overzicht van het aantal maanden waarop men aanspraak kan maken op de 4e pijler van het overbruggingsrecht in functie van de opgebouwde pensioenrechten

Kwartalen pensioenopbouw	Max. duur financiële uitkering	Max. duur behoud rechten
Minder dan 8 kwartalen	Geen toekenning van het overbruggingsrecht	
Tussen 8 en 19 kwartalen	3 maanden	1 kwartaal
Tussen 20 en 59 kwartalen	6 maanden	2 kwartalen
Meer dan 60 kwartalen	12 maanden	4 kwartalen

Het wetsontwerp voorziet erin om deze uitzondering af te schaffen. In de toekomst zal, ongeacht de reden voor de toegang tot het overbruggingsrecht, de maximale duur per feit aldus op 12 maanden uitkering en 4 kwartalen behoud van sociale rechten worden gebracht.

➤ Over de loopbaan

In principe omvat het overbruggingsrecht op dit ogenblik:

- de toekenning van een uitkering voor een periode van maximaal 12 maanden en
- het behoud van rechten voor een periode van maximaal 4 kwartalen.

Deze termijnen worden echter verdubbeld als de zelfstandige kan aantonen dat hij gedurende 15 jaar pensioenrechten opbouwde³⁷. De zelfstandige kan tijdens zijn loopbaan meerdere keren, gedurende kortere periodes gebruik maken van het overbruggingsrecht tot de hogergenoemde termijnen volledig zijn uitgeput.³⁸

---

wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994. Het bedrag zonder gezinslast zal toegekend blijven zolang de zelfstandige geen attest van de verzekeringsinstelling heeft voorgelegd waaruit de gezinslast blijkt.

³⁶ Een enkele begunstigde per gezin zal het bedrag met gezinslast kunnen genieten.

³⁷ De zelfstandige moet 60 'pensioenvormende kwartalen' aantonen.

³⁸ Indien de zelfstandige de maximumduur voor de toekenning van het overbruggingsrecht niet in een keer heeft "opgebruikt", zal hij voor de resterende maanden/kwartalen nog het overbruggingsrecht kunnen genieten tijdens zijn loopbaan. In dit geval is het dus mogelijk dat de zelfstandige doorheen zijn loopbaan op meer dan een pijler van het overbruggingsrecht een beroep doet.

Het wetsontwerp voorziet erin deze bepalingen te herzien. Voortaan zou de zelfstandige beschikken over:

- een basisrecht van twaalf maanden financiële uitkering en vier kwartalen behoud van sociale rechten³⁹, en
- een bijkomend recht dat zou worden toegekend na uitputting van het basisrecht. De duur zou afhangen van het aantal kwartalen waarvoor de zelfstandige zal hebben bijgedragen om pensioenrechten op te bouwen in de periode tussen het voorafgaandelijk feit dat tot het voordeel van het overbruggingsrecht heeft geleid en het nieuwe feit waarvoor het overbruggingsrecht wordt gevraagd. Er geldt een minimum van 3 maanden van bijkomend recht voor elk nieuw feit⁴⁰.

Tabel 2. Overzicht van het bijkomend recht dat verworven wordt volgens het aantal kwartalen waarvoor de zelfstandige zal hebben bijgedragen om pensioenrechten op te bouwen en die gelegen zijn tussen het voorafgaandelijk feit dat tot het voordeel van het overbruggingsrecht heeft geleid en het nieuwe feit waarvoor het overbruggingsrecht wordt gevraagd

Aantal pensioenvormende kwartalen tussen het voorafgaandelijk feit en het nieuwe feit	Opgebouwd bijkomend recht
Minder dan 12 kwartalen	3 maanden uitkering en 1 kwartaal behoud van sociale rechten
Tussen 12 en 15 kwartalen	4 maanden uitkering en 1 kwartaal behoud van sociale rechten
Tussen 16 en 19 kwartalen	5 maanden uitkering en 1 kwartaal behoud van sociale rechten
Tussen 20 en 23 kwartalen	6 maanden uitkering en 2 kwartalen behoud van sociale rechten
Tussen 24 en 27 kwartalen	7 maanden uitkering en 2 kwartalen behoud van sociale rechten
Tussen 28 en 31 kwartalen	8 maanden uitkering en 2 kwartalen behoud van sociale rechten
Tussen 32 en 35 kwartalen	9 maanden uitkering en 3 kwartalen behoud van sociale rechten
Tussen 36 en 39 kwartalen	10 maanden uitkering en 3 kwartalen behoud van sociale rechten
Tussen 40 en 43 kwartalen	11 maanden uitkering en 3 kwartalen behoud van sociale rechten
Minstens 44 kwartalen	12 maanden uitkering en 4 kwartalen behoud van sociale rechten

Terwijl het basisrecht kan worden opgesplitst in verschillende toekenningen voor verschillende feiten, zal dit niet het geval zijn voor de maanden/kwartalen die in het bijkomend recht worden verworven. Ze zullen dus nooit uitgesteld en naar aanleiding van een later feit gebruikt kunnen worden.

³⁹ Eerdere periodes van toekenning van het overbruggingsrecht (of van de faillissementsverzekering) krachtens de voorgaande wetgevingen zullen in mindering worden gebracht van het nieuwe basisrecht, behalve de bij wet voorziene uitzonderingen (voorbeeld: crisismaatregelen in het kader van het coronavirus).

⁴⁰ Bij een nieuw feit zullen de algemene voorwaarden wel steeds voldaan moeten zijn (verzekeringsplicht in de vier voorafgaande kwartalen, betalingsvoorwaarde van 4 kwartalen etc.) vooraleer het bijkomend recht kan worden toegekend.

3.2.6 Technische modaliteiten

De modaliteiten voor de aanvraag, de beslissing, de terugvordering en de verjaring blijven globaal identiek aan de modaliteiten die op dit ogenblik van kracht zijn. Het wetsontwerp voegt echter een termijn toe om bij de arbeidsrechtbank een beroep tegen een beslissing tot weigering in te dienen. Die termijn zal 3 maanden bedragen, te rekenen vanaf de kennisgeving door het sociaalverzekeringsfonds.

3.3 Invoering van een crisiskader

De afgelopen jaren werd België met een aantal crisissen geconfronteerd: de coronacrisis, de overstromingen, het conflict tussen Rusland en Oekraïne. Telkens werd een specifieke regeling overbruggingsrecht in het leven geroepen om de zelfstandigen financieel te ondersteunen buiten het klassiek overbruggingsrecht om. Om in de toekomst voor een zekere rechtszekerheid te zorgen, voorziet het wetsontwerp dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd de invoering van een crisiskader dat toelaat snel een ondersteuningsmaatregel te activeren in noodsituaties.

Het wetsontwerp voert de basisprincipes van dat kader in. De concrete modaliteiten zullen bij koninklijk besluit worden geregeld op het moment dat de crisismaatregel geactiveerd zal moeten worden, om ze zo aan de ernst en de duur van de crisis aan te passen.

3.3.1 Beoogde situaties

Het wetsontwerp voorziet erin dat het crisiskader enkel kan worden geactiveerd bij i) gebeurtenissen waarvan de socio-economische impact zwaar is, niet beperkt blijft tot een sector en de Belgische context overstijgt of ii) bij gebeurtenissen die het maatschappelijk leven (nationaal, regionaal, lokaal) in meerdere facetten (economisch, sociaal, infrastructuur, enz.) raken.

De redenen waarom de bedoelde situatie in aanmerking komt voor het crisiskader, de specifieke doelgroep van zelfstandigen waarop de tijdelijke crisismaatregel van toepassing is en de wijze waarop vastgesteld wordt dat de tijdelijke crisismaatregel van toepassing is op de situatie van de aanvrager, zullen in een koninklijk besluit worden vastgesteld.

3.3.2 Toekenningsvoorwaarden

Volgens het wetsontwerp zal de toegang tot de crisismaatregel afhankelijk worden gemaakt van een omzetsdaling van minstens 30 %. De Koning zal dit percentage kunnen verhogen tot maximum 60 %. Geen enkele stopzetting van de zelfstandige activiteit zal worden opgelegd.

De voorwaarden inzake verzekeringsplicht, effectieve betaling van de bijdragen en verblijf die van toepassing zijn op het klassieke overbruggingsrecht (zie 3.2.2), zullen eveneens van toepassing zijn voor dit crisiskader, maar in het koninklijk besluit zal het mogelijk zijn om hiervan af te wijken.

3.3.3 Aard van de ondersteuning

In het wetsontwerp omvat de crisismaatregel uitsluitend de toekenning van een financiële uitkering⁴¹ waarvan het bedrag zou kunnen variëren tussen 50 % en 150 % van de klassieke maandelijkse uitkering in functie van de omvang van de omzetsdaling. Het juiste percentage zal in het koninklijk besluit worden vastgesteld.

Overigens zullen bij cumulatie met een ander vervangingsinkomen dezelfde modaliteiten van toepassing zijn als bij het klassiek overbruggingsrecht (zie 3.2.4).

De toekenningsperiodes van de crisismaatregel zullen niet in mindering worden gebracht van de maximale toekenningsduren van het klassiek overbruggingsrecht.

3.3.4 Duur van de maatregel

Indien een bepaalde gebeurtenis een crisis teweegbrengt, is erin voorzien dat de Koning bij een in ministerraad overlegd besluit bepaalt voor welke periode het crisiskader in werking treedt en of die periode moet verlengd worden, maar uitsluitend per periode van drie maanden.

3.3.5 Technische modaliteiten

De modaliteiten voor de aanvraag, de beslissing, de terugvordering en de verjaring zullen identiek zijn aan de modaliteiten voor het klassiek overbruggingsrecht (zie 3.2.6).

3.4 Begrotingsramingen

In de begrotingsnotificaties 2023-2024 werd de jaarlijkse kostprijs van de voorgestelde hervorming geraamd op 7.400.000 EUR.

4 Advies van het Comité

4.1 Bijdrageregeling primostarters voor zelfstandigen die hun activiteit hervatten na een arbeidsongeschiktheid

Het ABC brengt een positief advies uit over het voorstel om de bijdrageregeling voor primostarters voortaan ook toe te passen op zelfstandigen die een zelfstandige activiteit in hoofdberoep hervatten na een periode van arbeidsongeschiktheid.

Het voorstel beantwoordt immers aan een eerdere vraag van het Comité in die zin. In zijn advies 2022/02⁴² wees het ABC erop dat een succesvolle herneming van een zelfstandige beroepsactiviteit na een periode van arbeidsongeschiktheid lang niet evident is omdat de betrokkenen in de eerste periode van heropstart kunnen geconfronteerd worden met o.m.:

- een bijdragelast die niet in evenwicht is met de inkomsten die de zelfstandige kan realiseren.

---

⁴¹ Er zou geen behoud zijn van bepaalde sociale rechten, zoals het geval is voor het klassiek overbruggingsrecht.

⁴² Advies ABC 2022/02 'Verminderd bijdragepercentage voor primostarters' van 16 februari 2022

- de noodzaak aan extra inspanningen om de zaak opnieuw op te schalen (bv. door een verlies aan klanten), waar ook kosten aan verbonden kunnen zijn.

Het voorstel past bovendien ook in een ruimere vraag van het ABC om een meer aangepast beleidskader te voorzien voor de socioprofessionele re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen. In zijn verslag 2019/03⁴³ benadrukte het Comité in dat verband het belang van een ondersteunings- en begeleidingsaanbod dat voldoende afgestemd is op de specifieke aard van het zelfstandig ondernemerschap.

Verder merkt het Comité nog op dat het aangewezen is om het effect van de maatregel te monitoren en na verloop van tijd te evalueren. Het is overigens van oordeel dat dit laatste het best gebeurt als onderdeel van een ruimere evaluatie van het terug-naar-werk-beleid voor (langdurig) arbeidsongeschikte zelfstandigen, zodat ook rekening kan worden gehouden met de effecten van andere ondersteuningsinitiatieven (zoals bv. de terug-naar-werk-trajecten). Het ABC ziet hierin een rol weggelegd voor zichzelf, in samenwerking met de andere bevoegde actoren.

4.2 Wijzigingen vennootschapsbijdrage

Het ABC brengt een positief advies uit m.b.t. de voorgestelde wijzigingen in de wettelijke basis van de vennootschapsbijdrage. Met de wettelijke verankering van de basisbedragen en de invoering van een automatisch indexeringsmechanisme wordt met ingang van het bijdragejaar 2023 immers een duidelijk en stabiel kader gecreëerd voor de jaarlijkse betaling en inning van de vennootschapsbijdragen.

Wat betreft de vennootschapsbijdrage voor het jaar 2022 benadrukt het Comité het belang van een snelle publicatie van het uitvoeringsbesluit. Enkel zo kunnen de sociaalverzekeringsfondsen overgaan tot een tijdige verzending van de vervalddagberichten en kan de opgelegde betalingstermijn aanvaardbaar worden gehouden.

Tot slot wenst het ABC aan te geven dat de invoering van een automatische indexering een redelijke maatregel is maar herinnert het aan zijn standpunt uit 2019⁴⁴ dat het optrekken van de vennootschapsbijdrage niet aan de orde is, ook niet als uit objectieve analyses zou blijken dat zelfstandigen in een vennootschap fiscaal en parafiscaal minder zwaar zouden belast worden dan zelfstandigen die in een eenmanszaak werken. Het benadrukt dat het elke bekommernis deelt om iedere zelfstandige, of hij nu binnen of buiten een vennootschap actief is, (para)fiscaal op een gelijkwaardige manier te behandelen. Indien zou blijken dat zelfstandigen die in een eenmanszaak werken fiscaal en parafiscaal relatief zwaarder belast zouden worden, dan moet men onderzoeken hoe men de druk op zelfstandigen in een eenmanszaak kan verlichten, eerder dan te streven naar een verhoging van bijdragen en belastingen voor (zelfstandigen die werken via) vennootschappen.

---

⁴³ Verslag ABC 2022/03 'Arbeitsongeschikte zelfstandigen en hun socioprofessionele re-integratie' van 26 september 2019

⁴⁴ ABC-document 'Opmerkingen bij het Memorandum 2019 van de FOD Sociale Zekerheid' van 2 december 2019

4.3 Hervorming overbruggingsrecht

Het ABC brengt een positief advies uit met betrekking tot de voorgestelde hervorming van het overbruggingsrecht. Het stelt immers met grote tevredenheid vast dat de ontwerptekst in grote mate uitvoering geeft aan de hervormingsvoorstellen die het ABC eerder dit jaar formuleerde naar aanleiding van een uitgebreide evaluatie van het klassiek overbruggingsrecht⁴⁵. Het Comité is ervan overtuigd dat de hervorming i) zal bijdragen tot een betere ondersteuning van zelfstandigen die - binnen of buiten crisiscontext - getroffen worden door inkomensverlies als gevolg van een noodgedwongen onderbreking of stopzetting van hun activiteit en ii) voor de betrokkenen de weg naar het tweedekansondernemerschap zal vergemakkelijken.

Het Comité vraagt evenwel aandacht voor volgende elementen :

- Het nieuwe wettelijke kader voor het overbruggingsrecht zou op 1 januari 2023 in werking moeten treden. Voor de sociaalverzekeringsfondsen is een (volledige) implementatie vanaf die datum niet evident, gelet op de omvang van de voorgestelde hervorming en het feit dat het voorstel nog een politiek en legistisch traject moet doorlopen.
- Bepaalde modaliteiten van het vernieuwde overbruggingsrecht zullen verdere uitwerking krijgen in een uitvoeringsbesluit. Het ABC vraagt de mogelijkheid om hiervan kennis te kunnen nemen en er advies over uit te brengen.
- In tegenstelling tot de aanbeveling van het ABC maakt het wetsontwerp voor wat betreft de cumulatierегeling geen onderscheid tussen activiteiten als zelfstandige en die als werknemer. Het Comité begrijpt dat hiermee gekozen werd voor eenvoud (o.m. voor wat betreft de implementatie van het systeem) maar herinnert eraan dat :
  - een tewerkstelling als werknemer of ambtenaar een zekere inkomensgarantie biedt. Dit is niet het geval bij de (her)start van een zelfstandige activiteit,
  - het moeilijk is om objectieve parameters te vinden die toelaten om zowel de cumulatie met een activiteit als werknemer of ambtenaar als die met een zelfstandige activiteit te regelen.
- Het wetsontwerp legt een beroepstermijn van 3 maanden vast tegen een beslissing door het sociaalverzekeringsfonds. Vandaag geldt de facto een beroepstermijn van 3 jaar. Het Comité meent dat de inkorting van deze termijn een goede zaak is maar vindt een beroepstermijn van 3 maanden te kort. Zelfstandigen moeten immers voldoende tijd krijgen om van een weigeringsbeslissing kennis te nemen, zich verder over hun dossier te informeren en op zoek te gaan naar mogelijke oplossingen. Bovendien verdient het de aanbeveling om een minnelijke oplossing alle kansen te geven. Het Comité is dan ook van oordeel dat een beroepstermijn van 6 maanden billijker is en vraagt de ontwerptekst in deze zin aan te passen.
- Het wetsontwerp voorziet dat het tijdelijk crisiskader overbruggingsrecht telkens voor een periode van maximaal 3 maanden kan verlengd worden via een in ministerraad overlegd besluit. Het Comité merkt op dat :
  - het zinvol zou zijn om ook het ABC te consulteren wanneer een verlenging van het crisiskader overwogen wordt en vraagt de ontwerptekst in deze zin aan te passen.

---

⁴⁵ Verslag ABC 2022/01 'Evaluatie van het klassiek overbruggingsrecht' van 17 maart 2022

- een periode van 3 maanden verantwoord kan zijn bij de eerste afkondiging van een crisissituatie maar bij een eventuele verlening te kort is omdat dit mogelijk te weinig perspectief biedt aan de zelfstandige en vanuit operationeel oogpunt een vlotte en tijdige implementatie van het crisiskader overbruggingsrecht door de sociaalverzekeringsfondsen bemoeilijken. Uit deze opmerking mag echter niet afgeleid worden dat het ABC van oordeel zou zijn dat verlengingen bij elke crisissituatie steeds 6 maanden zouden moeten duren, dit moet in elke situatie afzonderlijk worden afgewogen.

Tot slot engageert het ABC zich ertoe om het hervormde overbruggingsrecht te evalueren binnen een periode van 5 jaar.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 26 oktober 2022:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter